

Sygn. akt IX Ca 610/17

POSTANOWIENIE

Dnia 30 maja 2018 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IX Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Mirosław Wieczorkiewicz (spr.)
Sędziowie:	SO Beata Grzybek SO Jacek Barczewski
Protokolant:	st. sekr. sąd. Agnieszka Najdrowska

po rozpoznaniu w dniu 30 maja 2018 r. w Olsztynie na rozprawie

sprawy z wniosku K. K.

z udziałem M. R.

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji uczestnika od postanowienia Sądu Rejonowego w Olsztynie

z dnia 21 marca 2017 r., sygn. akt I Ns 1427/16,

p o s t a n a w i a:

uchylić zaskarżone postanowienie i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Olsztynie, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Beata Grzybek Mirosław Wieczorkiewicz Jacek Barczewski

Sygn. akt IX Ca 610/17

UZASADNIENIE

W. wniosła o ustalenie, że w skład majątku wspólnego wnioskodawczynie i uczestnika wchodzi nieruchomość zabudowana budynkiem mieszkalnym położona w miejscowości P.(...) (...)-(...) P., dla której Sąd Rejonowy w Olsztynie, VI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...) o wartości 346.000 zł oraz dokonanie podziału majątku wnioskodawczynie i uczestnika poprzez przyznanie na wyłączną własność wnioskodawczynie przedmiotowej nieruchomości. Uzasadniając swój wniosek wnioskodawczynie wskazała, że na wybudowanie domu uczestnicy postępowania zaciągnęli kredyt hipoteczny, z czego na dzień 14 października 2016r. do spłaty pozostaje kwota 346.036,90,-zł. Ponadto wnioskodawczynie wskazała, że biorąc pod uwagę wartość nieruchomości oraz kwotę aktualnego zadłużenia z tytułu kredytu hipotecznego, uzasadnione jest przyznanie nieruchomości na rzecz jednej ze stron bez obowiązku spłaty na rzecz drugiej strony.

Uczestnik w odpowiedzi na wniosek wniósł o dokonanie podziału majątku wspólnego poprzez przyznanie na wyłączną własność uczestnika postępowania wskazanej we wniosku nieruchomości. W uzasadnieniu uczestnik wskazał, że nie kwestionuje wartości nieruchomości wskazanej przez wnioskodawczynię. Ponadto uczestnik podał, że wnioskodawczyni wyprowadziła się wraz z dzieckiem do swojego partnera ze wspólnej nieruchomości jeszcze przed rozwodem, a jej obecne zainteresowanie nieruchomością ogranicza się do spłaty połowy raty miesięcznej kredytu hipotecznego, zaś uczestnik zamieszkuje we wspólnym domu, dba o niego i otoczenie, dokonuje niezbędnych opłat bieżących, a także posiada stabilną pracę i jego dochody pozwalają na utrzymanie domu i spłatę zobowiązań kredytowych. Pomoc w spłacie kredytu zadeklarowali również rodzice uczestnika.

Sąd Rejonowy w Olsztynie postanowieniem z dnia 21 marca 2017r.

I. dokonał podziału majątku wspólnego wnioskodawczyni i uczestnika w ten sposób, że jedyny składnik majątku - nieruchomość zabudowaną budynkiem mieszkalnym położoną w miejscowości (...) dla której Sąd Rejonowy w Olsztynie prowadzi księgę wieczystą numer OL (...) przyznał na własność wnioskodawczyni,

II. nakazał uczestnikowi, aby w terminie 3 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia, opuścił, opróżnił i wydał wnioskodawczyni nieruchomość opisaną w punkcie I,

III. zasądził od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni kwotę 500,-zł tytułem połowy opłaty od wniosku i orzekł, że pozostałe koszty postępowania wnioskodawczyni i uczestnicy ponoszą we własnym zakresie.

Sąd ten ustalił, że wnioskodawczyni i uczestnik w okresie od 12 sierpnia 2006r. do 4 listopada 2013r. pozostawali w związku małżeńskim. Wyrok uprawomocnił się 26 listopada 2013r. Przed zawarciem małżeństwa, ani w czasie jego trwania strony nie zawarły umów majątkowych małżeńskich. Jedynym składnikiem majątku, jaki zgromadziły strony w trakcie trwania związku małżeńskiego była nieruchomość zabudowana budynkiem mieszkalnym położona w miejscowości P., dla której Sąd Rejonowy w Olsztynie, VI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...).

Według ustaleń Sądu I instancji w czasie trwania małżeństwa uczestnicy postępowania zaciągnęli kredyt w Banku (...) S.A. na wybudowanie domu. Na dzień 14 października 2016r. do spłaty pozostawała kwota 346.036,90 zł

Ponadto Sąd Rejonowy ustalił, że wnioskodawczyni wyprowadziła się z przedmiotowej nieruchomości jeszcze przed rozwiązaniem związku małżeńskiego, zaś po rozwiązaniu związku małżeńskiego każdy z uczestników postępowania uiszczał połowę raty kredytowej.

Mając to na uwadze Sąd I instancji przyjął, że nie było sporu, co do składu majątku wspólnego oraz wartości jego składników, tj. nieruchomości, zaś spór dotyczył sposobu podziału nieruchomości zabudowanej budynkiem mieszkalnym położonej w miejscowości P..

Odnosnie wartości ww. nieruchomości Sąd Rejonowy uznał, że we wniosku wnioskodawczyni określiła wartość przedmiotowej nieruchomości na kwotę 350.000,-zł, a uczestnik wyraził zgodę na wskazaną kwotę.

W tym zakresie Sąd I instancji podał, że na rozprawie 14 marca 2017r. wnioskodawczyni i uczestnik postępowania zgodnie ustalili, że wartość zadłużenia hipotecznego przekracza wartość nieruchomości wskazanej we wniosku.

Decyzję, co do sposobu podziału majątku wspólnego - nieruchomości, którą chciał każdy z byłych małżonków, Sąd I instancji podjął na podstawie zeznań przesłuchanych w sprawie świadków oraz zeznań wnioskodawczyni i uczestnika postępowania, bowiem uznał, że nieruchomość położona w P. stanowiła prezent od rodziców wnioskodawczyni na rzecz małżonków. Rodzice wnioskodawczyni mieszkają w pobliżu przedmiotowej nieruchomości. Sąd Rejonowy wskazał również, że wnioskodawczyni w swoich zeznaniach podała, że wybudowanie domu było jej marzeniem i gdyby nie została zmuszona przez okoliczności (stosowanie przez uczestnika przemocy fizycznej i psychicznej), to nie opuściłaby domu. Według tego Sądu również syn wnioskodawczyni i uczestnika postępowania chciałby zamieszkać w domu znajdującym się na nieruchomości opisanej we wniosku.

Odnośnie spornego domu Sąd I instancji wskazał także, że uczestnik podał, że z uwagi na wykonywaną pracę (kierowca samochodów ciężarowych) w tygodniu nie przebywa w domu, przyjeżdża do domu tylko w weekend bądź w co drugi weekend.

W tych warunkach, zdaniem Sądu Rejonowego, za przyznaniem nieruchomości wnioskodawczyni przemawiała przede wszystkim okoliczność, że wnioskodawczyni wychowuje wspólne dziecko uczestników postępowania, które, z uwagi na konieczność prawidłowego rozwoju, powinno mieć zapewnione odpowiednie warunki bytowe i mieszkaniowe.

W zakresie tego rozstrzygnięcia znaczenia miało i to, że rodzaj wykonywanej przez uczestnika pracy sprawia, iż on większość czasu przebywa poza domem - spędzając tam jedynie weekend bądź co drugi weekend.

Zdaniem tego Sądu nie bez znaczenia pozostawała również okoliczność, że nieruchomość, na której uczestnicy postępowania wybudowali dom, została darowana małżonkom w prezencie przez rodziców wnioskodawczyni, którzy mieszkają naprzeciwko tej nieruchomości.

O obowiązku wydania lokalu mieszkalnego Sąd Rejonowy orzekł zgodnie z art. 624 kpc, zakreślając na jego wykonanie termin 3 miesięcy, uznając, że jest to termin wystarczający dla uczestnika do znalezienia innego mieszkania i przeniesienia do niego swoich rzeczy.

Z uwagi na to, że wnioskodawczyni uiszczyła opłatę od wniosku w wysokości 1.000,-zł, Sąd I instancji na podstawie art. 520 § 2 kpc zasądził na jej rzecz od uczestnika połowę tej kwoty, zaś o pozostałych kosztach orzeczono na podstawie art. 520 § 1 kpc.

Apelację od tego postanowienia złożył uczestnik postępowania, który zaskarżył orzeczenie w całości.

Uczestnik zarzucił zaskarżonemu postanowieniu:

I. naruszenie prawa materialnego, tj.:

a/ art. 207 i art. 212 § 2 w zw. z art. 5 kc i art. 618 § 1 kpc przez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na błędnym ustaleniu wartości nieruchomości wchodzącej do majątku stron nieruchomości położonej w P. (...) zaniechaniu ustalenia i rozliczenia nakładów na wspólną nieruchomość poniesionych przez uczestnika po ustaniu związku małżeńskiego stron, w wyniku którego błędnie nie zasądzono na rzecz wnioskodawcy spłaty należnej od wnioskodawczym na rzecz uczestnika, co przyczyniło się do bezpodstawnego jej wzbogacenia kosztem uczestnika,

b/ art. 32 ust. 1 w zw. z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej — poprzez jego niezastosowanie przejawiające się nierównym, preferencyjnym traktowaniu wnioskodawczym w porównaniu do uczestnika ujawniające się w:

1) zupełnie dowolnym uznaniu, iż uczestnik nie kwestionował wartości nieruchomości znajdującej się w miejscowości P.(...) podczas gdy twierdzenie takie nie wynika ani z pism procesowych składanych przez pełnomocnika uczestnika w toku sprawy ani nie zostało wyartykułowane przez uczestnika ani jego pełnomocnika na rozprawie w dniu 14 marca 2017r. i bezkrytyczne przyjęcie wartości nieruchomości za wnioskodawczynią, co spowodowało znaczne zniżenie jej wartości nieodpowiadające cenom rynkowym;

2) uznanie, iż nieruchomość będącą przedmiotem współwłasności stron należy przyznać wnioskodawczym, bez obowiązku dokonywania jakichkolwiek spłat na rzecz uczestnika;

— co przyczyniło się do preferencyjnego dla wnioskodawczym rozstrzygnięcia Sądu skutkującego przyznaniem jej nieruchomości i określeniem jej wartości zgodnie z wnioskiem wnioskodawczym z pominięciem zdania wnioskodawcy, bez orzeczenia obowiązku spłaty uczestnika,

II. naruszenie przepisów postępowania:

1. art. 567 § 3 w zw. z art. 684 kpc poprzez zaniechanie ustalenia przez Sąd całego składu i wartości majątku stron podlegającego podziałowi oraz nie ustalenie, że w skład tego majątku wchodzi ruchomości stanowiące wyposażenie nieruchomości położonej w P. (...) w postaci:

- a) telewizora S. zakupionego przez uczestnika w Anglii w roku 2007 o wartości 700 funtów angielskich, czyli 2.000 zł;
- b) zmywarki W. znajdującej się w domu stron o wartości 1.300 zł;
- c) płyty gazowej znajdującej się w kuchni w domu stron o wartości 1.300 zł;
- d) piekarnika znajdującego się w kuchni w domu stron o wartości 12.000 zł;
- e) mebli kuchennych pod zabudowę o wartości 3.000 zł;
- f) pieca Z. wraz z zestawem kaloryferów o wartości 20.000 zł;
- g) robota kuchennego znajdującej się w kuchni w domu stron o wartości 6000 zł;
- h) frytkownicy znajdującej się w kuchni w domu stron o wartości 200 zł;
- i) parowani W. znajdującej się w kuchni w domu stron o wartości 300 zł,

2. art. 233 § 1 i art. 328 § 2 kpc mających istotny wpływ na wynik postępowania, przez niewyjaśnienie wszystkich okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, polegające na przekroczeniu granic swobodnej oceny dowodów i dokonanie tejże oceny w sposób wybiórczy, nieprecyzyjny i dowolny, sprzecznie z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego,

3. art. 624 kpc poprzez nakazanie wnioskodawcy opuszczenia nieruchomości w terminie 3 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia w sprawie, podczas gdy termin ten jest zbyt krótki i krzywdzący dla uczestnika postępowania, który w tak niedługim okresie czasu nie będzie miał realnej możliwości znalezienia sobie innego lokalu, który zaspokajałby jego potrzeby mieszkaniowe ani możliwości zebrania pieniędzy na jego opłacenie.

Mając powyższe na uwadze uczestnik wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez:

- 1) ustalenie, iż do majątku wspólnego stron wchodzi następujące ruchomości:
 - a) telewizor S. zakupiony przez uczestnika w Anglii w roku 2007 o wartości 700 funtów angielskich, czyli ok. 2.000 zł;
 - b) zmywarka W. znajdująca się w domu stron o wartości 1.300 zł;
 - c) płyta gazowa znajdująca się w kuchni w domu stron o wartości 1.300 zł;
 - d) piekarnik znajdujący się w kuchni w domu stron o wartości 12.000 zł;
 - e) meble kuchenne pod zabudowę o wartości 3.000 zł;
 - f) piec Z. wraz z zestawem kaloryferów o wartości 20.000 zł;
 - g) robot kuchenny o wartości 6000 zł;
 - h) frytkownica o wartości 200 zł;
 - i) parowar W. o wartości 300 zł,

- 2) zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz uczestnika kwoty 70.815,88,-zł tytułem spłaty jego udziału w majątku wspólnym płatnej w terminie 2 tygodni od dnia uprawomocnienia się postanowienia w sprawie,
- 3) zmianę punktu II postanowienia w sprawie poprzez nakazanie uczestnikowi opuszczenia, opróżnienia i wydania nieruchomości w terminie 5 miesięcy zamiast w terminie pierwotnie orzeczonych 3 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia,
- 4) zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz uczestnika kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego, według norm przepisanych.

Uczestnik również wniósł o:

1. ponowne dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z uzupełniającego przesłuchania stron z ograniczeniem do przesłuchania uczestnika na okoliczność rzeczywistej wartości nieruchomości położonej w miejscowości P.(...) oraz określenia ruchomości znajdujących się na terenie w/w nieruchomości oraz ich wartości,
2. dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu wyceny nieruchomości na okoliczność określenia rynkowej wartości nieruchomości stron położonej w miejscowości P. (...)

W odpowiedzi na apelację wnioskodawczyni wniosła o oddalenie tego środka zaskarżenia oraz o zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni kosztów postępowania według norm przepisanych. Wnioskodawczyni wniosła również o oddalenie wniosków dowodowych zawartych w apelacji uczestnika.

Sąd Rejonowy w Olsztynie postanowieniem z dnia 23 stycznia 2018r. uzupełnił postanowienie z dnia 21 marca 2017r. (na wniosek uczestnika) w ten sposób, że:

1. ustalił, że uczestnik po ustaniu małżeństwa uiszczył tytułem spłaty połowy kredytu hipotecznego kwotą 24.135,33,-zł;
2. ustalił, że wnioskodawczyni po ustaniu małżeństwa uiszczyła tytułem spłaty połowy kredytu hipotecznego kwotą 24.135,33,-zł.

Orzeczenie jest to prawomocne.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja była zasadna.

W niniejszej sprawie u podstaw zaskarżonego postanowienia legła ocena Sądu Okręgowego, według której Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty zgłoszonego wniosku w zakresie dokonania podziału majątku wspólnego w odnośnie przedstawionych żądań przez wnioskodawczynię i uczestnika postępowania co do składu i wartości majątku dorobkowego.

W konsekwencji należy uznać, że Sąd I instancji pominął, iż przepis art. 684 w zw. z art. 567 § 3 kpc nakłada na sąd obowiązek działania z urzędu w odniesieniu do ustalenia i podziału pomiędzy byłymi małżonkami składników majątku wspólnego. Ponadto Sąd Rejonowy nie uwzględnił tego, że co do zasady podział majątku wspólnego obejmuje wszystkie składniki należące do tego majątku w dacie ustania wspólności oraz istniejące w chwili dokonywania podziału.

Wynikający z tego unormowania obowiązek działania sądu z urzędu rozciąga się również na podnoszoną przez uczestnika postępowania okoliczność potrzeby dokonania podziału całego majątku wspólnego, w tym wyposażenia, o czym była mowa w odpowiedzi na wniosek (k. 21), co obligowało Sąd pierwszej instancji do podjęcia z urzędu działań w celu zweryfikowania, czy wskazana nieruchomość jest tylko jedynym składnikiem, czy też także należy objąć podział majątku wyposażenie domu (co wydaje się oczywiste), a jeżeli tak to jakie i o jakiej wartości. Nie można wykluczyć, aby

możliwa była także wersja, że wnioskodawczyni i uczestnik mogli dokonać częściowego podziału majątku wspólnego, który obejmował ruchomości (wyposażenie mieszkania), czyli tak jak było w przypadku spłaty spornego kredytu hipotecznego, który wnioskodawczyni i uczestnik spłacali po połowie.

Jednak te okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia sprawy o podział majątku wspólnego byłych małżonków nie została wyjaśniona przez Sąd Rejonowy.

W protokołach rozprawy i pismach wnioskodawczyni oraz uczestnika brak jest jakichkolwiek informacji pozwalających w sposób wiarygodny ustalić: jakie składniki majątkowe wchodziły w skład majątku wspólnego, czy wyczerpywały one majątek wspólnego, czy i w jaki sposób uczestnicy postępowania dokonali podziału majątku wspólnego lub ustalenie, jakie są te składniki i o jakiej wartości.

W niniejszej sprawie także nie ma stanowiska uczestnika postępowania, wbrew stanowisku Sądu I instancji zawartym w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia, jaka jest wartość spornej nieruchomości, zaś w sprawie o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami skład majątku wspólnego ustala się według chwili ustania wspólności majątkowej, a jego wartość według stanu tego majątku oraz cen w chwili dokonywania podziału (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2018r., III CZP 103/17, Legalis nr 1717964).

Wspólne stanowisko wnioskodawczyni i uczestnika, że wartość zadłużenia hipotecznego przekracza wartość nieruchomości wskazanej we wniosku, nie wskazuje nawet, jaka jest wartość tego składnika majątkowego, aby tę okoliczność można było obiektywnie zweryfikować.

Biorąc pod uwagę moment dokonania podziału majątku wspólnego, czyli marzec 2017r. i znajdujące się zaświadczenie o stanie zadłużenia z 14 października 2016r. oraz mając na względzie dokonywanie bieżących, znacznych spłat kredytu, nie można uznać, aby Sąd Rejonowy ustalił wartość dzielonej nieruchomości według cen w chwili dokonywania podziału.

W warunkach niniejszej sprawy ma znaczenie i to, że w postępowaniu o podział majątku wspólnego po ustaniu ustawowej wspólności majątkowej sąd – ustalając wartość wchodzącej w skład majątku wspólnego nieruchomości, obciążonej hipoteką zabezpieczającą udzielony małżonkom kredyt bankowy – uwzględnia wartość rynkową tego prawa, z pominięciem wartości obciążenia hipotecznego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2017r., I CSK 54/16, Legalis nr 1591680 i postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2017 r., II CZ 161/16, Legalis nr 1668518).

Przy czym Sądowi I instancji przy ponownym rozpoznaniu sprawy nie może ująć uwagi zagadnienie prawne, które będzie podlegało rozpoznaniu przez Sąd Najwyższy odnośnie tego, czy w toku postępowania o zniesienie współwłasności spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego, obciążonego hipoteką umowną o wartości przekraczającej wartość rynkową tego spółdzielczego prawa własnościowego, zabezpieczającą udzielony współwłaścicielom kredyt bankowy i pożyczkę pod zakup tego prawa, Sąd ustalając jego wartość uwzględnia jedynie wartość rynkową spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu, z pominięciem wartości obciążenia hipotecznego, czy też ustala jego wartość z odliczeniem obciążenia hipotecznego od wartości rynkowej tego prawa? (III CZP 41/18)

W konsekwencji Sąd odwoławczy uznał, że wskazane uchybienia skutkowały koniecznością uchylenia zaskarżonego postanowienia z powodu nierozpoznania istoty sprawy.

W doktrynie podkreśla się, że nierozpoznanie istoty sprawy oznacza nierozpoznanie istoty żądania będącego podstawą wniosku o podział majątku. Występuje wówczas, gdy w toku postępowania Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał merytorycznie składu i wartości dzielonego majątku oraz w swoim rozstrzygnięciu w istocie nie odniósł się do tego, co było przedmiotem sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2017r., V CZ 92/16, Legalis nr 1560001 i wyrok Sądu Najwyższego z 12 lutego 2002r., I KKN 486/00, Legalis nr 56040; postanowienia Sądu Najwyższego z: 4 września 2014r., II CZ 41/14, Legalis nr 1062204; 27 czerwca 2014r., V Cz 41/14, Legalis nr 1067208

i 4 września 2014r., II CZ 43/14, Legalis nr 1073321 oraz Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, pod red. T. Erecińskiego, t. 2, s. 187, Warszawa 2009).

Jak zostało to już wskazane sąd z urzędu ustala skład i wartości majątku wspólnego byłych małżonków (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2002 r., V CZ 129/02, Legalis nr 59656). Ponadto, zasadą wynikającą z art. 1038 § 1 kc w zw. z art. 46 krip jest, że sądowy podział majątku wspólnego powinien obejmować całość majątku, a jedynie z ważnych powodów może być ograniczony do części majątku.

Powyższe oznacza, że rozpoznając wniosek o podział majątku dorobkowego sąd może oddalić żądanie dokonania innych składników majątku (przy czym musi być w tym zakresie rozstrzygnięcie, które może podlegać zaskarżeniu) tylko w przypadku ustalenia, że nie istnieje majątek dorobkowy w całości lub w części, którego wniosek dotyczy, gdyż jego podział został już dokonany.

W tych warunkach Sąd z urzędu winien ustalić składniki majątku wspólnego oraz ich wartość z uwzględnieniem częściowego podziału, jeżeli takowy został dokonany. Uczestnik w sprawie niniejszej domagał się podziału ruchomości stanowiących wyposażenie domu.

Tymczasem Sąd Rejonowy bez ustalenia, co oprócz nieruchomości składało się na majątek dorobkowy, ustalił jedynie, że ww. nieruchomość uwzględniała cały majątek stron. Nie ustalił jednak, pozostałych składników wskazanych w odpowiedzi na wniosek. Brak jest też ustalenia, że sporne wyposażenie domu faktycznie należało do majątku dorobkowego.

W tej sytuacji Sąd Okręgowy uważa, że Sąd pierwszej instancji nie ustosunkował się do twierdzeń uczestnika, który w odpowiedzi na wniosek wskazał na wyposażenie domu, jako inne składniki należące do majątku wspólnego.

Na marginesie należy zauważyć, że Sąd Rejonowy nawet nie podjął procedury naprawczej związanej z przedstawionym przez uczestnika żądaniem dokonania podziału ruchomości „wyposażenia domu”, zaś kwalifikowany pełnomocnik uczestnika nie dochował staranności w potrzebie wskazania dokładnego żądania w sprawie o podział majątku i nie wymienił spornego wyposażenia domu, a uczynił to dopiero w apelacji (art. 3 kpc).

W konsekwencji powyższe okoliczności prowadzą do wniosku, że istota sprawy, której przedmiotem jest ustalenie i podział majątku dorobkowego nie została rozstrzygnięta.

O ile, zatem swobodnemu uznaniu sądu pozostawione jest uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy, bowiem mamy tu do czynienia z dyskrejonalnym uprawnieniem sądu drugiej instancji, to Sąd odwoławczy miał na uwadze, konstytucyjną gwarancję, co najmniej dwuinstancyjnego postępowania (art. 78 i 176 ust. 1 Konstytucji RP) oraz wymagania stawiane w tym zakresie przez Europejski Trybunał Praw Człowieka w swoim orzecznictwie w związku z art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.

W doktrynie i orzecznictwie słusznie zwraca się, bowiem uwagę na związane z taką sytuacją ryzyko pozbawienia stron jednej instancji merytorycznej /zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 listopada 2002r., I CKN 1149/00, Lex nr 75293/.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy uwzględniając wniesioną apelację, na podstawie art. 386 § 4 w zw. z art. 13 § 2 kpc uchylił zaskarżone postanowienie i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w Olsztynie do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania w instancji odwoławczej w trybie art. 108 § 2 kpc.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy ustali cały skład i wartość majątku wspólnego według chwili ustania wspólności majątkowej, a jego wartość według stanu tego majątku oraz cen w chwili dokonywania podziału, przy uwzględnieniu obciążenia hipotecznego spornej nieruchomości.

Ważne w zakresie ewentualnych żądań rozliczenia dokonanych spłat rat kredytu przez wnioskodawczynię i uczestnika jest i to, że prawomocne jest orzeczenie Sądu Rejonowego z dnia 23 stycznia 2018r.

Jacek Barczewski Mirosław Wieczorkiewicz Beata Grzybek